

datum 3 november 2011

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik R.-K. Kerk (verder ook: de Klachtencommissie, rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie) van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Regeling) het volgende advies inzake de klacht van:

[klager],
geboren op [datum] te [plaats],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,

tegen:

(wijlen) [aangeklaagde],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de fraters van Onze Lieve
Vrouw van het Heilig Hart, fraters van Utrecht.

1. De procedure

Het klaagschrift is bij Meldpunt Seksueel Misbruik R.K.-Kerk, rechtsopvolger van Hulp en Recht ontvangen op 1 juni 2011. Op 12 juli 2011 is een verweerschrift ingekomen van [overste], Provinciaal Overste.

Op 22 september 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onderaan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Namens aangeklaagde is verschenen [overste].

Overeenkomstig de mogelijkheid die de Klachtencommissie ter zitting uitdrukkelijk aan partijen heeft geboden zijn op 22 september en 18 oktober 2011 nog e-mailberichten met bijlagen binnengekomen van klager. Op 18 oktober 2011 is een e-mailbericht binnengekomen van [overste].

2. De klacht

2.1. Het begon met een voor klager onbegrijpelijke straf tijdens het speelkwartier, waardoor hij moest nablijven. Het begon allemaal met foto's maken van klager. Daarna werd aangeklaagde handtastelijk. Dat gebeurde met grote regelmaat en de foto's werden steeds extremer omdat klager toen met zijn eigen geslachtsdeel moest spelen. Ook was aangeklaagde de leider van de voetbalclub. Na het voetballen moest klager de kleedhokjes vegen als iedereen vertrokken was en dan werden er weer allerlei seksuele handelingen verricht. Ook stuurden de ouders van klager hem mee met de jeugdkampen van [organisatie] in [plaats]. Onderweg werd er geslapen in stallen van een boerderij waar aangeklaagde tegen klager aan lag te rijden. Op die tochten is klager voor de eerste keer anaal verkracht. Ook daarna gingen

de seksuele handelingen en verkrachtingen verder. Een tweede verkrachting vond plaats in het oud-papierhok, en eenderde tijdens het zwemmen op een jeugdkamp. Kort samengevat is klager drie jaren het vaste 'maatje' van aangeklaagde geweest.

2.2. Klager heeft in het begin regelmatig melding gemaakt bij zijn moeder, maar hij werd dan voor leugenaar uitgemaakt. De verhouding van klager met zijn ouders was daarom slecht. Toen klager in het begin van zijn huwelijk door het gebeurde veel psychische problemen ondervond, is hij in [jaar] met kwade bedoelingen richting het fraterhuis gegaan. Nadat hij daar gekalmeerd was door de overste, hoorde klager dat aangeklaagde kort ervoor in datzelfde jaar was overleden.

2.3. Klager heeft het voorgaande gedurende 50 jaar onderdrukt. Nu heeft klager openheid van zaken gegeven aan zijn huidige vrouw en zijn kinderen. De kinderen begrijpen nu situaties uit het verleden beter. Door zijn worsteling met seksuele gevoelens en schuldgevoel over zijn geardheid (klager dacht homo te zijn geworden), is hij 20 jaar getrouwd geweest om het tegendeel te bewijzen. Klager is hierdoor een einzelgänger geweest met vaak voor anderen onverklaarbare depressies en soms vreemd gedrag. Klager heeft door zijn vroege huwelijk, de zorg voor de kinderen en zijn zware werk in de bouw, geen opleiding kunnen volgen. Het was frustrerend voor klager dat hij wist dat hij meer geestelijke capaciteit had dan een ander, maar door gebrek aan opleiding toch ondergeschikt moest zijn. Door het zware werk is klager in 1999 door slijtage gedeeltelijk in de WAO beland.

2.4. Het doel van klachtprocedure is voor klager een vorm van genoegdoening. Daarnaast is klager nog bezig met het verwerken en afsluiten van zijn verleden en de behandeling van de klacht maakt daar een onderdeel van uit. Klager verwacht dat zijn klacht gegrond verklaard wordt en dat de schadevergoeding wordt vastgesteld door de daartoe ingestelde commissie.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. [overste] heeft in zijn verweerschrift gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat er geen aanwijzingen zijn gevonden dat aangeklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik van minderjarigen, maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager niet de waarheid spreekt. De overste vindt het verhaal van klager juist zeer aannemelijk door de wijze van indienen van de klacht en de e-mailberichten. [overste] heeft daarnaast meerdere gesprekken gevoerd met klager en klager is op hem oprecht en authentiek overgekomen. Indien aangeklaagde zich dan ook schuldig heeft gemaakt aan seksueel misbruik dan acht de congregatie dit misbruik zeer verwerpelijk. Er zijn in dat geval geen woorden voor het feit dat aangeklaagde ernstig misbruik heeft gemaakt van zijn positie jegens klager. Het leed dat klager is aangedaan is eigenlijk niet in een geldbedrag uit te drukken, maar het is een manier om op gepaste wijze genoegdoening te geven naast het aanbieden van een luisterend oor, het aanbieden van excuses en het betuigen van spijt.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke

integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Regeling.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de periode waarin de feiten die klager aangeklaagde verwijt, zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan allereerst overtuigd geraakt door de consistente wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld, waardoor zijn relaas de Klachtencommissie uitermate betrouwbaar is voorgekomen. Daarbij komt dat de zus van klager schriftelijk heeft verklaard dat zij rond 1990 van haar moeder heeft begrepen dat laatstgenoemde wist dat klager door aangeklaagde misbruikt werd, maar dat zij er niet eerder voor uit durfde te gekomen vanwege haar afhankelijkheidsrelatie met aangeklaagde (zij woonden in een huis dat ze huurden van de kerk en ze was bang dat het oorlogsverleden van haar man naar buiten zou worden gebracht). De zus van klager heeft dit op in 2010 aan klager verteld, toen klager haar op de hoogte bracht van zijn ingediende klacht. Ook van de moeder van klager heeft de Klachtencommissie een schriftelijke verklaring ontvangen waarin zij aangeeft dat zij een ernstig vermoeden heeft gehad van het misbruik door [aangeklaagde], en dat zij om privé-reden daarvan geen melding heeft durven maken, hetgeen ze betreurt.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde waarbij deze zijn gezag misbruikte en waarbij klager in een afhankelijkheidssituatie verkeerde, hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 10 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. [overste] heeft daartoe een eerste stap gedaan door ter zitting namens de Congregatie het leed te erkennen en oprecht spijt te betuigen.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht zal een onafhankelijke financiële commissie zich buigen over het bedrag van een mogelijke vergoeding.

Ter informatie van klager merkt de Klachtencommissie op dat te verwachten is dat deze commissie (De Compensatiecommissie) binnenkort zal worden ingesteld op basis van het advies van de commissie Lindenbergh, dat op verzoek van de Bisschoppenconferentie en de KNR aan hen is uitgebracht.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de fraters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart, fraters van Utrecht de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 3 november 2011 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, prof. dr. H.B.M. van de Wiel en drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. van der Meulen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de Overste op binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.